

Bruselj, 27. februar 2023
(OR. en)

6703/23

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0394(COD)

CLIMA 92
ENV 162
AGRI 82
FORETS 15
ENER 87
IND 66
COMPET 134
CODEC 241

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	15557/22 + ADD 1-6
Zadeva:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira Unije za certificiranje odvzemov ogljika – orientacijska razprava

Pred orientacijsko razpravo na seji Sveta za okolje 16. marca 2023 vam v prilogi pošiljamo informativni dopis in vprašanja, ki jih je pripravilo predsedstvo, da bi pripomogli k usmerjanju razprave.

Odbor stalnih predstavnikov naj se seznani z informativnim dopisom in vprašanji ter jih posreduje Svetu za navedeno orientacijsko razpravo.

**Predlog uredbe o vzpostavitvi okvira Unije za certificiranje odvzemov ogljika
– orientacijska razprava –**

Informativni dopis predsedstva z vprašanji za ministre in ministrice

Da bi dvig temperature na svetu omejili na manj kot 1,5°C, bo treba temeljito, hitro in trajno zmanjšati emisije¹. V prihodnjih desetletjih je treba drastično zmanjšati svetovne emisije toplogrednih plinov. Hkrati bo treba vsako leto iz ozračja zajeti in odstraniti vedno večje količine CO₂, da bi izravnali neizogibne emisije in na koncu dosegli negativne emisije. Da bi dosegli neto ničelne emisije toplogrednih plinov na svetovni ravni, bodo potrebne različne oblike odvzemov ogljikovega dioksida, ki jih je Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) v več scenarijih za omejitev globalnega segrevanja na 1,5°C opredelil kot bistvene elemente.

Evropska podnebna pravila določajo okvir za trajno in postopno zmanjšanje emisij po virih ter za povečanje odvzemov po ponorih, da bi najpozneje do leta 2050 v Uniji dosegli podnebno nevtralnost, po tem letu pa negativne emisije. Scenariji za doseganje cilja podnebne nevtralnosti kažejo, da bo treba do leta 2050 z naravnimi in tehnološkimi rešitvami znatno povečati odvzeme v Uniji, in sicer na približno 500 milijonov ton letno^{2 3}. Zato se pričakuje, da se bo vloga odvzemov ogljika v našem gospodarstvu in podnebni politiki Unije povečala. EU s sedanjimi politikami ni na pravi poti, da bi dosegla te količine⁴.

¹ Prispevek delovne skupine III k šestemu ocenjevalnemu poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe, Podnebne spremembe 2022: blažitev podnebnih sprememb.

² Poglobljena analiza, priložena sporočilu Komisije z naslovom „Čist planet za vse: evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtralno gospodarstvo.

³ Ocena učinka, priložena sporočilu Komisije z naslovom „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030. Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“, dok. 10865/20 ADD 2.

⁴ Delno negativen razvoj skupnega ponora ogljika v EU v zadnjih letih na primer kaže, da so potrebni nadaljnji ukrepi za doseg cilja neto odvzemov v višini –310 milijonov ton ekvivalenta CO₂ do leta 2030, še več pa do let 2040 in 2050.

Predlog o spremembi obstoječe uredbe o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu (LULUCF) bo potem, ko bo še letos uradno sprejet, določal nov cilj neto odvzemov na ravni EU v višini –310 milijonov ton ekvivalenta CO₂, ki naj bi ga dosegli do leta 2030, pa tudi zavezujoče nacionalne cilje za države članice. Spremenjena uredba bo določala tudi nova pravila za olajšanje natančnega spremljanja odvzemov ogljika in poročanja o njih, kar je potrebno za nadaljnji razvoj dejavnosti sekvestracije ogljika v kmetijske površine.

Prvi koraki k nadaljnjemu vključevanju odvzemov ogljika

Evropska komisija je decembra 2021 predstavila sporočilo o trajnostnih ogljikovih krogih⁵, v katerem je poudarila pomen ustvarjanja spodbud in oblikovanja poslovnih modelov za povečanje odvzemov ogljika v naravnih ponorih ogljika v ekosistemih („sekvestracija ogljika v kmetijske površine“) ter razvoja enotnega trga za zajemanje, uporabo, prevoz in shranjevanje ogljikovega dioksida. V sporočilu so določeni tudi ambiciozni srednjeročni cilji za odvzeme ogljika⁶.

Evropska komisija je zatem 30. novembra 2022 predstavila predlog uredbe o vzpostavitvi **okvira Unije za certificiranje odvzemov ogljika**, katerega cilj je olajšati uvajanje visokokakovostnih odvzemov ogljika v EU. Predlog zajema različne vrste odvzemov ogljika, in sicer sekvestracijo ogljika v kmetijske površine, shranjevanje ogljika v izdelkih in trajno shranjevanje ogljika. Okvir naj bi navsezadnje tudi dodatno spodbujal in pospešil uvajanje odvzemov ogljika, zlasti z omogočanjem dodatnega pritoka prihodkov in krepitevjo zaupanja. Poleg tega naj bi prispeval k spodbujanju sinergij med odvzemi ogljika in povezanimi vzporednimi koristmi, kot so blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, prehod na krožno gospodarstvo in biotska raznovrstnost. V ta namen določa štiri merila kakovosti (QU.A.L.ITY)⁷ in pravila za preverjanje, ki ga izvajajo tretje strani, vključno s pravili za delovanje shem certificiranja, s katerimi se izvaja okvir. Glede na predlog Komisije se bodo merila kakovosti nadalje izvajala s posebnimi metodologijami certificiranja, razvitimi z delegiranimi akti. Te metodologije bodo temeljile na štirih

⁵ Dok. 15045/21 + ADD 1–4.

⁶ Do leta 2028 bi morali imeti vsi upravljavci zemljišč dostop do preverjenih podatkov o emisijah in odvzemu, da bi lahko merili prakse sekvestracije ogljika v kmetijske površine, medtem ko bi bilo treba o celotni količini CO₂, ki je zajeta, transportirana, uporabljena in shranjena v industrijah, poročati in jo obračunati; do leta 2030 bi morali pristopi sekvestracije ogljika v kmetijske površine prispevati k doseganju cilja neto odvzema LULUCF v višini –310 milijonov ton ekvivalenta CO₂; industrijske tehnologije bi morale do leta 2030 letno odvzeti vsaj 5 milijonov ton ekvivalenta CO₂.

⁷ Količinska opredelitev (Quantification); dodatnost (Additionality); dolgoročno shranjevanje (Long-term storage); trajnostnost (Sustainability) – QU.A.L.ITY.

merilih in minimalnem sklopu elementov, določenih v uredbi, oblikovane pa bodo v posvetovanju s strokovno skupino, ki jo bodo med drugim sestavljali predstavniki držav članic.

Komisija je v zvezi z odvzemi ogljika iz industrijskih dejavnosti, kot sta zajemanje in shranjevanje ogljika iz bioenergije (BECCS) ter neposredno zajemanje in shranjevanje ogljika iz zraka (DACCS), predlagala nadgradnjo obstoječih pravil za spremljanje geološkega shranjevanja CO₂ iz naprav ETS in poročanje o njem ter metodologij, ki se uporabljajo za projekte v okviru Sklada za inovacije. V zvezi z dejavnostmi sekvestracije ogljika v kmetijske površine je Komisija opozorila na sinergije, med drugim z uredbo o LULUCF in skupno kmetijsko politiko ter pravili o obnovi narave, ki so bila predlagana pred kratkim. V zvezi z izdelki, ki shranjujejo ogljik, je Komisija opozorila na potrebo po nadaljnjih raziskavah za opredelitev ustreznih kategorij izdelkov in metodologij.

Stanje razprav v Svetu

Komisija je predlog prvič predstavila na seji Sveta za okolje 20. decembra 2022 med češkim predsedovanjem. Razprave v Delovni skupini za okolje so se začele februarja med švedskim predsedovanjem. Na dosedanjih treh sejah delovne skupine so delegacije preučile predlog, pri čemer so lahko zaprosile za pojasnila in predstavile svoja začetna stališča.

Komisija je med drugim poudarila prostovoljno naravo okvira in potrebo po čimprejšnjem začetku povečevanja odvzemov ogljika, da bi dosegli dolgoročne podnebne cilje Unije. Predlog je opisala kot orodje za spremljanje, poročanje in preverjanje ter kot prvi korak k vključevanju odvzemov ogljika v podnebno politiko EU in nadaljnjemu urejanju njihove uporabe v okviru prihodnjega podnebnega cilja za leto 2040 in pozneje.

Teme za obravnavo

Na splošno se priznava, da bodo imeli odvzemi ogljika vedno pomembnejšo vlogo pri prehodu na podnebno nevtralnost, čeprav je treba dati prednost hitremu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Zato so države članice v dosedanjih razpravah na splošno pozdravile namero za nadaljnje spodbujanje dejavnosti odvzemov ogljika in prizadevanja za nadaljnje usklajevanje na ravni EU. Nekatere države članice so poudarile tudi pomen načela „najprej zmanjšanje emisij“.

Obravnava predloga je še v zgodnji fazi in o številnih vprašanjih bo treba še dodatno razpravljati. Delegacije so želele dodatna pojasnila v zvezi z več osrednjimi elementi predloga, na primer ključnimi opredelitvami, dodatnostjo ter postopkom za določitev referenčnih vrednosti in posebnih metodologij certificiranja.

Zastavljena so bila tudi vprašanja v zvezi z merili kakovosti QU.A.L.ITY, delovanjem sistemov certificiranja in tveganjem dvojnega štetja. Poleg tega je v povezavi s pomisleki glede tveganja zelenega zavajanja nekaj delegacij vprašalo, ali v predlagani uredbi ne bi bilo treba do neke mere upoštevati končne uporabe certifikatov, pridobljenih na podlagi okvira. Veliko delegacij je zanimalo tudi razmerje med predlaganim okvirom in sedanjimi nacionalnimi sistemi, ki služijo podobnim namenom, ter mednarodnimi mehanizmi in postopki.

Delegacije so zastavile tudi vprašanja v zvezi s trajanjem skladiščenja, na primer v zvezi z veljavnostjo certifikatov, spremljanjem in odgovornostjo.

Več delegacij je v zvezi s posebno kategorijo sekvestracije ogljika v kmetijske površine poudarilo, da je treba upoštevati nacionalne posebnosti, kot so različne podnebne in geografske okoliščine v Uniji, ter zagotoviti, da bo okvir še naprej dostopen tudi manjšim upravljavcem in lastnikom zemljišč. Nekatere delegacije so prav tako poudarile, da mora upravno breme ostati obvladljivo, zlasti za posamezne upravljavce.

Vprašanja za ministre in ministrice

Da bi zagotovili smernice za nadaljnje delo v zvezi s predlagano uredbo, predsedstvo poziva ministre in ministrice, naj razmislijo o naslednjih vprašanjih:

V prihodnjih desetletjih naj bi odvzemi ogljika postali vse pomembnejši v smislu dopolnjevanja zmanjšanja emisij v okviru doseganja cilja glede omejitve temperature na 1,5 °C iz Pariškega sporazuma in cilja podnebne nevtralnosti v Uniji najpozneje do leta 2050. Evropska unija ima s predlogom o okviru za certificiranje odvzemov ogljika priložnost, da zagotovi navdih, kako se lahko odvzemi ogljika še dodatno odgovorno vključijo v okvire podnebne politike.

- 1. Kako bi lahko okvir za certificiranje na ravni EU prispeval k povečanju visokokakovostnih odvzemov ogljika v Uniji kot dopolnilo k trajnim prizadevanjem za zmanjšanje emisij?*
- 2. Katere so po vašem mnenju glavne priložnosti in izzivi, ki jih v ta namen predstavlja predlog Komisije? Ali obstajajo posebni elementi, ki bi jih bilo treba dodatno pojasniti, da bi pogajanja lahko napredovala?*
